

Bouwstenen voor Sociaal

Ingrid de Moel

AGENDA

MAATSCHAPPELIJK VASTGOED

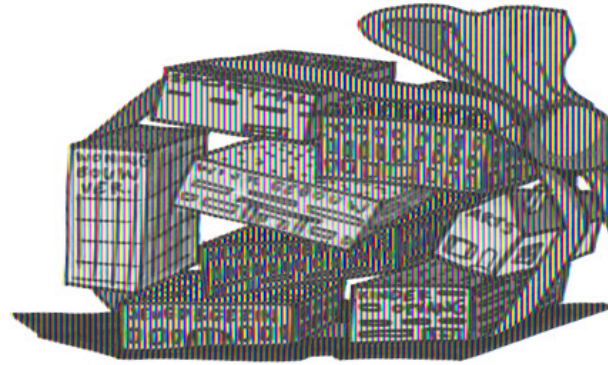
BOUWSTENEN
VOOR SOCIAAL

- onafhankelijk
- gezamenlijke agenda
- kennisuitwisseling
- kennisontwikkeling

Reisgids Maatschappelijk Voorzieningen

Over mogelijkheden en keuzes

Bouwstenen voor Sociaal
Interbestuurlijk Programma Bevolkingsdaling

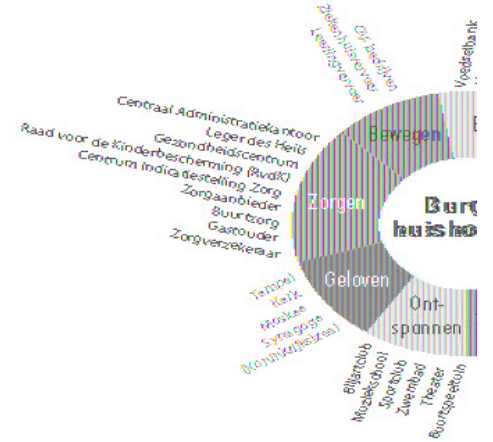
re re n

dat de gewenste
nigen niet alleen
ing en vastgoed kan
19. De grootste
bezuinigingen
happelijke
an zelf; bij de
onderwijs, zorg en
mindere mate sport
zijn in principe drie
denkbaar:
diensten en
sine aanpassingen

ansen en instituties,
meer een zaak van
id (marktwerking),
gt voor een vangnet
samenleving met

i bestaande diensten
voering van
e dienstverlening
toegewezen, die
rijk ook de uitvoering)
overheid, als lokaal
ef om lokale doelen

in partijen niet
udelijke maar ook
risch uitdagende
g zoeken hoe dit
en, hoe de
richten, hoe om te
en competenties,
mele partijen, de
g, de
sovoorts.

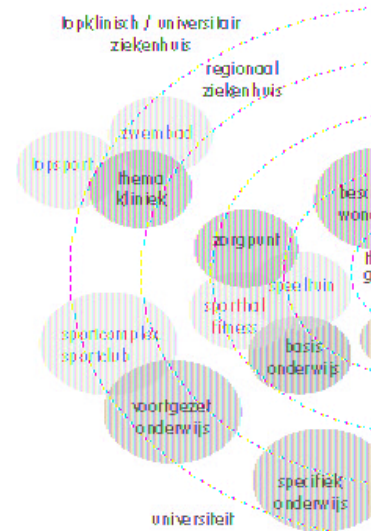

Andere tijden, andere voorzieningen, andere plaatsen			
Ontwikkeling	Activiteiten	Minder	Meer
Meer in huis	leren, werken, winkelen, ontmoeten, verzorgd worden, evalueren	Er alleen voorstaan en vereenzaming	Gemiddelijkt en veilig wonen voor alle leeftijden en bezitten (semi-murale woonvormen, gezonde woning zonder rampsloop, met goede internetverbinding en eventueel zorg en verfaciliteiten). Indien nodig inzet van ambulante diensten.
Dichter bij huis	Algemene activiteiten die gemaakt en nabijheid vege en ondersteunend zijn aan participatie en de zelfredzame samenleving.	Winkels, voorzieningen waar kinderen veel gebruik van maken, traditionele buurtvizen met overwegend ontmoetingsfunctie en traditionele lerken in de buurt.	Algemene, breed toegankelijke en gezonde eet-, leer-, werk-, sport-, doe- en zorgvoorzieningen in de buurt.
Verder van huis	Bijzondere vormen van onderwijs en opvang, specialistische zorg, religie en cultuur, die een groter afzetgebied behoeven/bediene.	Zorgvoorzieningen met verblijfsfunctie, hantoren.	Variatie in alle typen voorzieningen, aansluitend bij verschillende culturen en leefstijlen, op grote afstand maar in multimodale knooppunten ter bevordering van de bereikbaarheid.

Nieuwe combinaties

De vele ontwikkelingen zijn aanleiding om ook weer eens opnieuw naar de combinatiemogelijkheden te kijken. Afhankelijk van de gebiedskenmerken

Activiteiten:

- verplaatsen
- werken
- consumeren
- sporten
- recreëren
- zorgen
- leren

Ontwikkelen op verschillende schaalniveaus. Lieft zo om onnodig transport

Mentaal vermogen

Een veelzeggend cijfer is het aantal middelbare scholieren dat geen 'gewoon' vmbo, havo of vwo kan doen maar dat "leerwegondersteunend" onderwijs heeft: 1,6% van de leerlingen. "We mogen aanmerken dat in de volwassen gemeenschap een vergelijkbaar percentage moeite heeft met 'gewone' taken als een telefoonnummer kiezen, aangaan of opzeggen, een ov-chipkaart goed gebruiken of de theorie voor het rijbewijs leren", aldus Klaas Mulder, docent leren en werken Hogeschool Utrecht.

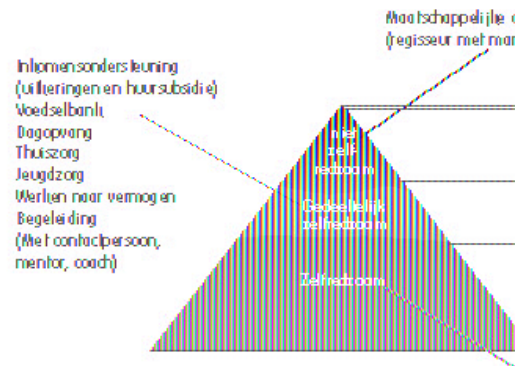
Allerlei zaken die het leven eenvoudiger maken zoals alle boodschappen doen in één supermarkt, een eigen auto voor de deur, een klusser en hulp in de huishouding, zijn voor hen vaak niet haalbaar. Met hulp van hun sociale omgeving kunnen ze een eind komen, maar soms ook juist niet. Zonder die omgeving zijn ze afhankelijk van derden: kerken, charitatieve organisaties of officiële instanties, waarbij ze in het laatste geval nogal eens belanden in een wereld van ingewikkelde regels en procedures die ook voor mensen met HBO+ niet altijd te volgen zijn.

Bereikbaarheid en regels¹¹

Kinderen, mensen met een beperking en mensen met weinig geld zijn vaak aangewezen op collectieve voorzieningen en daardoor minder mobiel. Relatief kleine ontwikkelingen kunnen een groot effect hebben op hun actieradius en de bereikbaarheid van voorzieningen (elektrische fiets, scootmobiel). In grote delen van het land, met name in het buitengebied, is beperkt openbaar vervoer beschikbaar.

Iemand die gebruik kan maken van openbaar en/of aangepast vervoer wordt ook geconfronteerd met procedures en toegangssystemen die per vervoersmodaliteit en per organisatie verschillen. Er is een veelheid aan passen, codes en administratieve procedures. Die zijn niet alleen voor de gebruikers ingewikkeld en lastig, maar ook voor de vervoersorganisaties zelf. Deze diversiteit is historisch verklaarbaar, maar niet meer van deze tijd.

Het zijn vaak mensen met meerdere problemen op meerdere gebieden. Een klein deel komt er weer bovenop, afhankelijk van de tijdelijkheid van de belasting (scheiding, ingrijpende gebeurtenis), de mogelijkheid om er bovenop te komen en de geboden (vaak niet vooraf te voorspellen) hulp. De situatie kan per persoon, levensfase, kern, dorp, buurt, wijk, stad of regio verschillen. Ieder mens en ieder gebied heeft zo zijn tijdelijke of structurele 'zelfredzaamheidsprofiel'.

Gemakkelijke diensten

De tijd dat we (vrije) tijd konden kopen dankzij de welvaartstijging lijkt voorbij. Het economisch tij is gekeerd. Zij die werken moeten vooral nog harder en langer werken. Het leren en zorgen moet snel en efficiënt gebeuren. De maatschappelijke druk om te presteren is groot. Ook in onze vrije tijd willen we vaak meer en wordt er ook door anderen steeds meer van ons verwacht; van leerplicht en zorgplicht naar 'verplicht vrijwilligerswerk'.

Vooraf jongeren en werkenden staan stevig onder druk. Zij hebben hierbij vooral behoefte aan diensten die het leven vergemakkelijken; aan totaalpakketten van leren, spelen en zorgen zonder rompslomp. Het is geen toeval dat meer dan de helft van de ouders andere schooltijden wil en het prettig vindt als school en buitenschoolse opvang op één locatie te vinden zijn⁸. Ook bij andere maatschappelijke voorzieningen zijn andere tijden aangebroken.

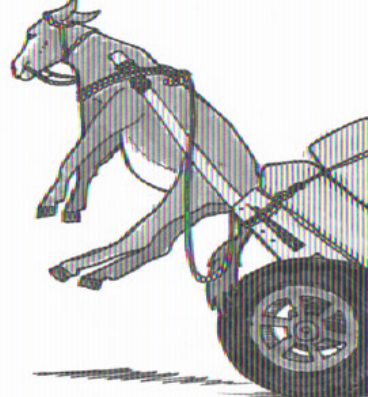
Eerstelijnszorg, gemeentelijke diensten en scholen zijn soms ook 's avonds of in het weekend open.

Het dienstverleningsconcept van Molenwaard⁹

De gemeente Molenwaard (ZH) hanteert in haar dienstverlening het principe: 'wat de burger moet, makkelijk maken en wat hij zelf wil daar mag hij moeite voor doen'.

Dit betekent dat inwoners vanaf 1 juli 2014 niet meer naar het gemeentehuis hoeven voor hun paspoort, rijbewijs of bouwvergunning. Het meeste gebeurt dan digitaal, aan huis of dicht bij huis, bij aanloopplekken van waaruit bestuurders en ambtenaren hun werk kunnen doen (fysiek dicht bij de bewoners en de dorpsagenda's).

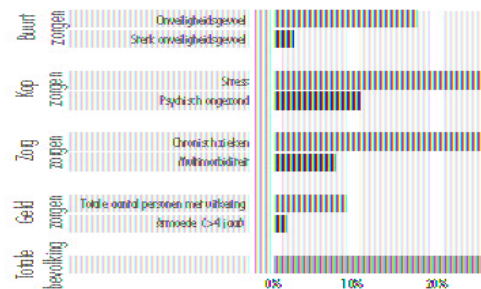
Van de andere kant neemt de gemeente van zaken die zij wettelijk niet hoeft te doen meer afstand. Het initiatief en de uitvoering ligt dan meer bij de samenleving. De gemeente ondersteunt zo nodig (van zorgen voor naar zorgen dat).

Ontzorgen

Er zijn ook kinderen en volwassenen die het minder getroffen hebben; mensen met geldzorgen, kopzorgen, zorgzorgen of buurtzorgen¹⁰.

Door een cumulatie aan problemen en de toegenomen druk en complexiteit van de samenleving zijn ze niet altijd meer in staat hun leven en huishouden te organiseren. Het zijn de mensen die tegen hun fysieke, mentale en financiële grenzen aanlopen, die meer lasten moeten dragen dan ze aankunnen. Onderstaand overzicht geeft een indruk van de mate waarin deze problemen voor komen¹⁰.

<https://fasade.nl/agenda/kaart-van-nolli.html>

SCAN ME

Stellingen:

- De samenleving heeft lucht nodig; ook in het maatschappelijk vastgoed. Gratis, onbestemde ruimte
- Net als wegen, pleinen, parken en rioleringen moeten we naar maatschappelijk vastgoed kijken; als basis voor de (sociale) stedelijke infrastructuur.

Links voor meer informatie

- Publicatie: Reisgids maatschappelijke voorzieningen (Bouwstenen 2013)
- Netwerk Beleid en Vastgoed
- Andere netwerken
- Traineeprogramma
Maatschappelijk vastgoed
- Nieuwsbrief gratis

Contact Bouwstenen

nieuws@bouwstenen.nl